

Vytautas Uselis

MIŠKŲ BUVEINIŲ KARTOGRAFAVIMO PROCEDŪRA

apva

Kartografinės medžiagos analizė

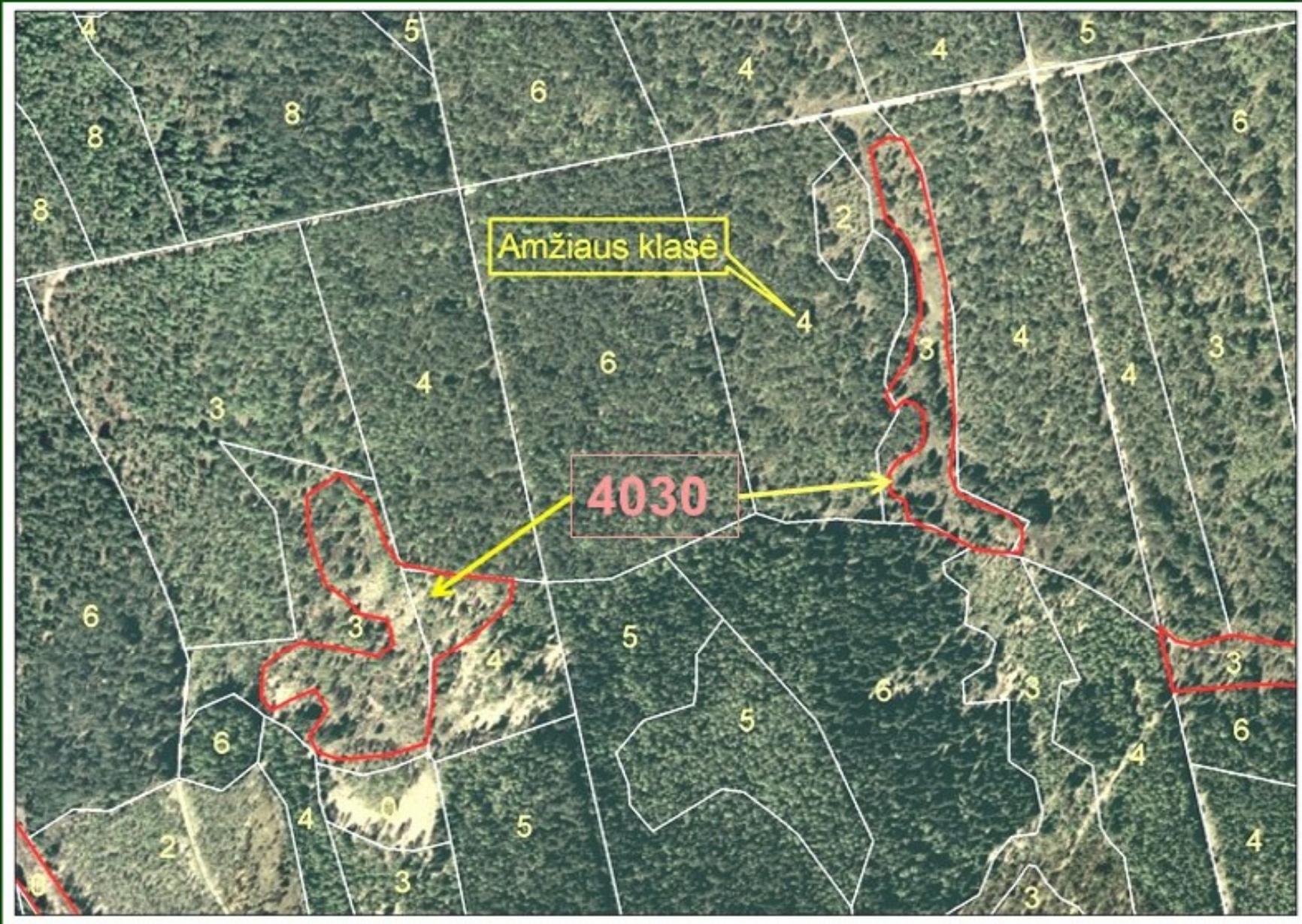
- Pagal atitinkamus žemėlapius išsiaiškinama ar teritorijoje bus nuo geografinės padėties priklausomų buveinių (pajūrio kopos, pajūrio-pamario regionas, ozai, dideliu upių slėniai, padėtis skroblo arealo atžvilgiu);
- Išanalizuojama galima miškų įvairovė ir mozaikišumas pagal medynų planus;
- Įvertinamas miškų natūralumas atsižvelgiant į hidrografinio tinklo savybes, urbanizuotumą , medynų sudėties atitikimą augimvietėms ir kt.
- Suplanuojama tyrimų lokalizacija ir eiliškumas priklausomai nuo gamtinių kliūčių, susiekimo patogumo, atskirų buveinių grupių tyrimo prioriteto sezono atžvilgiu.

Patarimas: miškų buveinių tyrimo sezona mažiau suvaržytas laike, lyginant su pievomis, o spygliuočių miškų – lyginant su lapuočiais

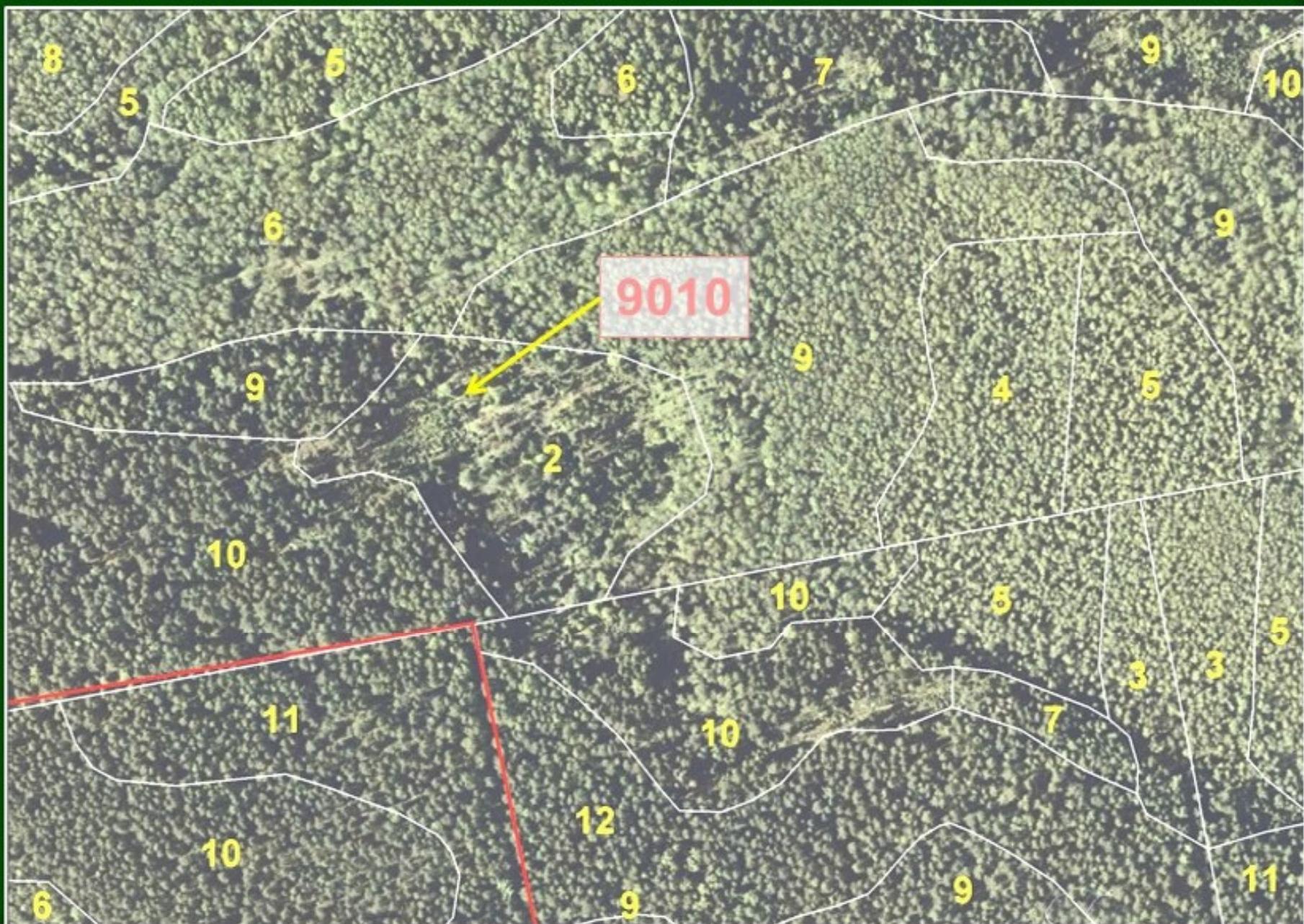
Sklypu tikrinimas natūroje

- Patikrinami visi sklypai nepažymėti kaip nekartografiuotini. Tačiau būna išimčių:
 - Maža tikimybė rasti tinkamų buveinių neseniai įveistuose (prieš 10-50 metų medynuose (nebūna susiformavusi miško struktūra);
 - Maža tikimybė rasti buveines yra pusamžiuose vienarūšiuose spygliuočių medynuose, kurių ortofotografinis vaizdas labai tolygus (jei nėra kerpsilio arba trašių augaviečių (dėl 9050);
 - Jaunuolynų stadijos medynai netikrinami išskyrus šiuos atvejus:
 - Jei ortofotografiniame žemėlapyje matosi stambesnių medžių lajos. Tokiose vietose gali būti 9070 Medžiais apaugusių ganyklų likučiai;
 - Skurdžių augimviečių P, B, D medynai pajūrio-pamario regione, kur gali būti negausi ąžuolų priemaiša (9190);
 - ...

... Jei ortofoto žemėlapyje matosi, kad medynas netolygus, yra retmių, aikštelių. Jaunuose pušynuose tai gali būti 4030 Viržynai.

...
Jei ortofoto žemėlapyje matosi, kad medynas mozaikiškas, matosi pavienių medžių. Tai gali būti 9010 Vakarų taigos žuvės atsikuriantis medynas.

- Jei jaunuolynas yra pelkiniame “P” ar užmirkusiame “U” dirvožemyje. Tokie medynai gali būti priskiriami prie atvirų pelkinių buveinių arba atitikti natūralias žuvusių pelkinių miškų (91D0) regeneracines stadijas.

- ...
 - Neseniai jaunuolynu apaugusiose vietose gali būti likę smėlynų ir pievų buveinių

Sklypų tikrinimas natūroje

- Patikrinti sklypą keliose vietose, jei pagal ortofotografinį žemėlapį matosi, kad jis nevienodas;
- Atkreipti dėmesį į galinčius pasitaikyti atskirai kartografiuotinus “inkliuzus”:
 - Aliuviniuose miškuose ir Žolių turtinguose eglynuose – 7160 Nekalkingi šaltiniai ir šaltiniuotos pelkės;
 - Aliuviniuose miškuose ir Griovų ir šlaitų miškuose – 7220 Šaltiniai su besiformuojančiais tufais;
 - Aliuviniuose miškuose – 7230 Šarmingos žemapelkės, senvaginiai eutrofiniai ežerai (3150).
 - Pušynuose – 2330 Nesusivėrusios žemyninės smiltpievės, 4030 Viržynai, nedidelės balos su būdmaine augalija (3130);

Oligotrofinės kūdros pušynuose

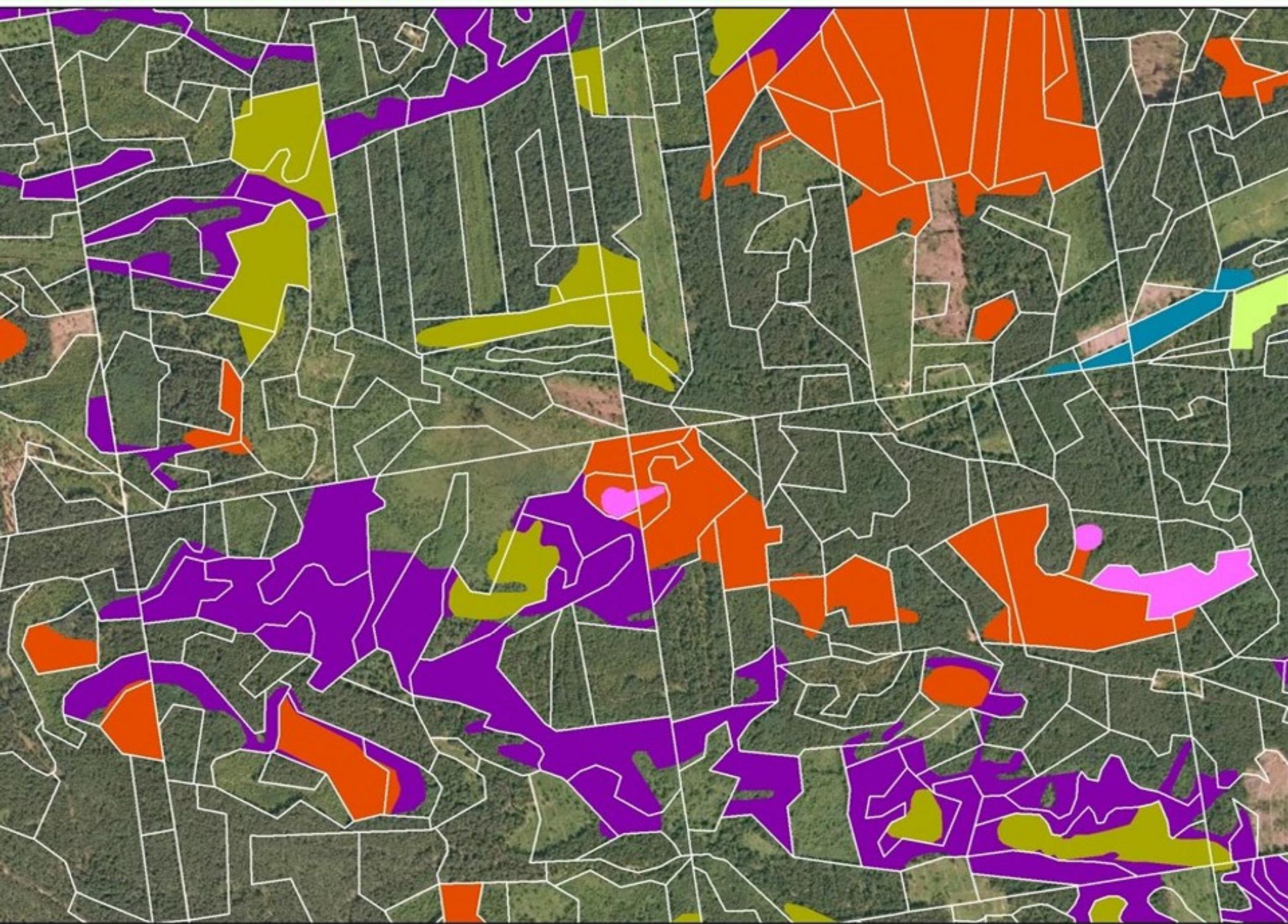

Poligono ribų bražymas

- Poligonų ir sklypų ribos dažnai nesutampa;
- Ribos brėžiamos pagal:
 - Medyno sklypo ribas, jei matosi, kad ortofotografiniame žemėlapyje jos aiškiai išsiskiria ir sutampa;
 - Pagal ortofotografinio žemėlapio vaizdą, jei jos matomos ir nekelia abejonių;

Patarimas: kai kurios buveinės skirtingose vietose neretai skiriasi pagal vaizdą ortofotografinį žemėlapį (ypač Pelkiniai miškai) todėl nereikia skubėti brėžti galutinių ribų

Sklypų ir buveinių ribų sutapimo pavyzdys

Anketos pildymo specifika miškų buveinėse

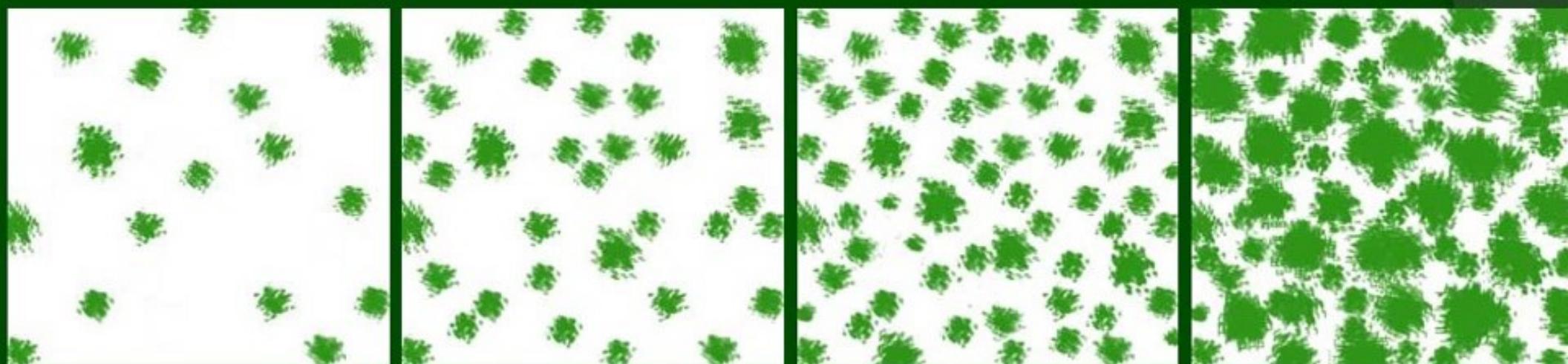
● Augalijos padengimas

- Nesupainioti, kur žymima procentais, kur balais;
- A1, A2 ir B ardu padengimas ir juos sudarančiu rūšių gausumo įvertinimų suma turi maždaug sutapti atsižvelgiant į balo intervalą ir augalų persidengimą;
- Pelkiniuose ir jaunuose žemaūgiuose miškuose A2 ardo padengimas nepildomas;
- Dideliuose kontūruose galima pieštuku padaryti pradinį įvertinimą pasirinkus pirmają reprezentacinę vietą, vėliau, praėjus pasirinktai transektai, įrašai galutinai patikslinami.

A1 – viršutinis medyno ardas; A2 – Žemesnių medžių (kartais ir aukštų krūmų) ardas; B – krūmų ir pomicškio (iki ~5 m aukščio) ardas

Anketos pildymo specifika miškų buveinėse

Medyno padengimas

10%

20%

40%

80%

Anketos pildymo specifika miškų buveinėse

- Negyvos medienos ir senų gyvų medžių įvertinimas
 - Apskaita atliekama praeinant apie 200 m transekta. Jei einama daugiau, perkaičiuojama į 200 m ir įrašomas balas:
 - 0 (nėra) – stiebų nėra,
 - 1 (pavieniui) – 1-2 stiebai,
 - 2 (negausiai) – 3-7 stiebai
 - 3 (vidutiniškai) – 8-20 stiebų
 - 4 (gausiai) - >20 stiebų

Anketos pildymo specifika miškų buveinėse

○ Medyno amžius

- Nustatomas iš akies kartu žiūrint taksacinius duomenis, nes pastaruosiuose lokaliai gali būti netikslumų;
- Medynuose virš 100 m remtis taksaciniais duomenimis;
- Esant kelių skirtingo amžiaus sklypų kontūrui, užrašomas vidurkis arba dominuojančių sklypų amžiaus klasė.

○ Medyno įvairiaamžiškumas

- Nustatomas tik vienos vyraujančios rūšies atžvilgiu;
- Turi skirtis bent 20 metų. Pomiškis neįskaičiuojamas;
- Besiskiriančio amžiaus medžiai turi sudaryti bent 10% medyno.

Anketos pildymo specifika miškų buveinėse

- Gaisro požymiai:

- Apdegusi kamienų apačia;
- Ugnies žaizdos pušų kamienų apačioje
- Apdegusi negyva mediena (laužavietės nesiskaito);

- Ruderalinė augalija:

- Nebūdinga buveinei augalija dėl pažeidimų – organinių ar kitų atliekų sankaupos, stiprus mindymas, pakelių įtaka;
- Priskiriami ir nitrofilų monodominantiniai sąžalynai ant besiskaidančios durpės, didelių kirtimo atliekų sankaupų.

Dažnesni svetimžemiai miškų augalai

◉ Medžiai ir krūmai:

- *Acer negundo*
- *Amelanchier spicata*
- *Padus serotina*
- *Physocarpus opulifolius* (sąraše néra)
- *Prunus cerasifera*
- *Quercus rubra*
- *Sambucus nigra*, *S. racemosa* (dalinių vietiniai)
- *Sorothamnus scoparius*

◉ Žoliniai augalai:

- *Lupinus polyphyllus*
- *Solidago gigantea*
- *Vinca minor*

Sėkmės darbuose!

apva

